BEZPEČNOSTNÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2021

Jednou zo základných úloh štátu v demokratickej spoločnosti je zaručiť bezpečnosť a ochranu všetkých svojich občanov, ich práv, slobôd a majetku. Naplnenie tejto úlohy vyžaduje zvyšovať pripravenosť štátu čeliť bezpečnostným výzvam, hrozbám a krízam, prispievať k udržiavaniu medzinárodného mieru a bezpečnosti, predchádzať situáciám ohrozujúcim bezpečnosť štátu a jeho občanov a mať zodpovedajúce zdroje, nástroje a politiky, ako aj dôveru obyvateľstva.

Slovenská republika je stále bezpečnou krajinou, avšak v posledných rokoch sa globálna bezpečnosť vo viacerých ohľadoch zhoršila, aj s priamymi dopadmi na našu bezpečnosť a odolnosť. Hrozby a výzvy, ktorým čelíme, sú čoraz zložitejšie, previazanejšie, bezprostrednejšie a majú väčšie dôsledky na našu bezpečnosť. Globálna pandémia zviditeľnila nielen niektoré naše zraniteľnosti, ale urýchlila a prehĺbila už existujúce trendy oslabovania multilateralizmu, obnoveného geopolitického súperenia, asertívneho presadzovania individuálnych záujmov a pokračujúcej nestability v susedstve Európy a regionálnych kríz vo svete.

Svet sa zmenil, stal sa menej stabilným, predvídateľným, a tým aj menej bezpečným. Táto situácia je príležitosťou na strategické zhodnotenie a nastavenie našej bezpečnostnej politiky. Spracovanie novej Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky je v tomto zmysle reakciou na prebiehajúce zmeny bezpečnostného prostredia a potrebu komplexného prístupu k zaručeniu našej bezpečnosti v kontexte nášho členstva v Severoatlantickej aliancii a Európskej únii.

I. ÚVOD

1. Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky (Bezpečnostná stratégia) je zásadným strategickým dokumentom v oblasti bezpečnosti štátu. Vychádza z Ústavy Slovenskej republiky a legislatívy, zo spojeneckých a ďalších medzinárodných politických a zmluvných záväzkov Slovenskej republiky, osobitne z Charty Organizácie Spojených národov, Strategickej koncepcie Severoatlantickej aliancie a Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie.

2. Bezpečnostná stratégia pomenúva hodnoty Slovenskej republiky, ako aj zásady východiská a záujmy Slovenskej republiky v oblasti bezpečnostnej politiky. Na základe zhodnotenia bezpečnostného prostredia formuluje bezpečnostnú politiku Slovenskej republiky a určuje jej ciele, spôsoby a nástroje na jej realizáciu takým spôsobom, aby vytvárala predpoklady pre bezpečnosť, stabilitu, prosperitu a rozvoj Slovenskej republiky a jej občanov.

II. HODNOTY SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZÁSADY A VÝCHODISKÁ JEJ BEZPEČNOSTNEJ POLITIKY

3. Slovenská republika je nezávislý, zvrchovaný, demokratický a právny štát, ktorý sa hlási k univerzálnym hodnotám a zásadám slobody, pluralitnej demokracie, ľudských práv a slobôd, spravodlivosti, ľudskej dôstojnosti, solidarity a trhovej ekonomiky.

4. Najlepšou zárukou bezpečnosti, mieru, rozvoja a stability sú štáty rešpektujúce demokratické hodnoty a ľudské práva, ktoré predvídateľne pôsobia v medzinárodnom rámci založenom na pravidlách. Dodržiavanie zásad a noriem medzinárodného práva a pravidiel správania sa poskytuje základnú ochranu osobitne menším štátom.

5. Slovenská republika je zodpovedným štátom, spoľahlivým a dôveryhodným spojencom a partnerom. Plne rešpektuje a presadzuje dodržiavanie medzinárodného práva a medzinárodný poriadok založený na pravidlách, zásadu mierového spolunažívania národov a mierového riešenia sporov medzi štátmi, územnú celistvosť a politickú nezávislosť štátov, ich právo na individuálnu alebo kolektívnu obranu, ako aj slobodnú voľbu byť členom medzinárodných organizácií.

6. Bremeno zodpovednosti za svoju bezpečnosť nesie v prvom rade Slovenská republika. Členstvo v Severoatlantickej aliancii (ďalej len „NATO“) a Európskej únii (ďalej len „EÚ“) je základným pilierom bezpečnosti Slovenskej republiky a vyjadruje jej civilizačné, hodnotové a geopolitické ukotvenie. Pre bezpečnosť a stabilitu Slovenskej republiky je kľúčovou schopnosť oboch organizácií koordinovane predchádzať, riešiť a zmierňovať dôsledky konfliktov a kríz, ako aj všetky ďalšie bezpečnostné výzvy euroatlantického priestoru, pred ktorými obe organizácie a ich členovia stoja.

III. BEZPEČNOSTNÉ ZÁUJMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7. Pri klasifikácii svojich bezpečnostných záujmov Slovenská republika rozlišuje životne dôležité a strategické bezpečnostné záujmy. Bezpečnostná stratégia vytvára rámec na ich koordinované, systematické a efektívne presadzovanie.

8. Medzi **životne dôležité bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky patrí zachovanie jej nezávislosti, zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc, právneho**

štátu a demokratického ústavného zriadenia, ako aj ochrana života a zdravia, základných práv a slobôd jej obyvateľov. Na ochranu a presadzovanie životne dôležitých bezpečnostných záujmov Slovenská republika použije všetky zákonné postupy a prostriedky, v súlade s medzinárodným právom, svojimi spojeneckými a ďalšími záväzkami.

9. Medzi **strategické bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky**, ktorých ochrana a presadzovanie podporuje aj realizáciu životne dôležitých bezpečnostných záujmov, patria:

- Ochrana demokratických hodnôt, základných ľudských práv a slobôd a princípov právneho štátu a medzinárodného práva vo svete;
- Efektívne krízové riadenie štátu a komplexný prístup k bezpečnosti;
- Odolnosť štátu a spoločnosti voči bezpečnostným hrozbám;
- Dôvera občanov v demokratický štát a nezávislé verejné inštitúcie a súdržnosť spoločnosti;
- Bezpečnosť a stabilita v euroatlantickom priestore a jeho susedstve;
- Funkčná a stabilná euroatlantická bezpečnostná architektúra s dôrazom na efektívnosť a akcieschopnosť NATO a EÚ v oblastiach ich pôsobnosti; strategická spolupráca medzi NATO a EÚ na základe ich komplementarity;
- Dôveryhodná odstrašujúca sila a kolektívna obrana NATO, transatlantické strategické partnerstvo a vojenská prítomnosť Spojených štátov amerických v Európe;
- Jednotná, prosperujúca, bezpečná, otvorená a vo svete rešpektovaná EÚ;
- Efektívna Organizácia Spojených národov (ďalej len „OSN“) schopná reagovať na existujúce a nové globálne výzvy a hrozby;
- Efektívna Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len“ OBSE“), predovšetkým v oblasti prevencie konfliktov, zmierňovania ich negatívnych dopadov a budovania dôvery a dialógu medzi štátmi;
- Účinné režimy kontroly konvenčných zbraní v Európe a nešírenia zbraní hromadného ničenia;
- Spravodajská ochrana a podpora pri ochrane a presadzovaní bezpečnostných záujmov štátu;
- Pripravenosť štátu a spoločnosti efektívne a koordinovane reagovať na hybridné hrozby, vrátane dezinformácií;
- Zaistenie funkčného systému kybernetickej, informačnej a komunikačnej bezpečnosti;
- Ochrana kritickej infraštruktúry štátu;
- Účinné preverovanie zahraničných investícií z dôvodu bezpečnosti a verejného poriadku a kontrola rizikového kapitálu;
- Ochrana životného prostredia, verejného zdravia a kultúrneho dedičstva;
- Energetická, surovinová, environmentálna a potravinová bezpečnosť;
- Udržateľný rozvoj a prosperita štátu a spoločnosti, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast, udržateľnosť verejných financií, rozpočtová zodpovednosť a transparentnosť, sociálna stabilita a súdržnosť, konkurencieschopné hospodárstvo, rovnomerný regionálny rozvoj;
- Vysoká úroveň vzdelania, výskumu a technologického rozvoja.

IV. BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

10. **Slovenská republika čelí viacerým bezpečnostným výzvam a hrozbám.**

11. Slovenská republika je súčasťou euroatlantického bezpečnostného priestoru a svoju bezpečnosť vníma v širšom kontexte. Pri vyhodnocovaní svojho bezpečnostného prostredia

berie do úvahy aj tie výzvy a hrozby, ktoré sa týkajú stability a bezpečnosti jej spojencov, sú dôležité v celosvetovom meradle alebo majú dopady na regióny v susedstve euroatlantického priestoru. Slovenská republika bude priebežne monitorovať a vyhodnocovať vonkajšie bezpečnostné hrozby, politiky a aktivity tretích krajín ako aj ďalších aktérov medzinárodných vzťahov ohrozujúce jej bezpečnostné záujmy, ako aj bezpečnosť jej spojencov a občanov nachádzajúcich sa v zahraničí.

Meniaci sa svet (strategický globálny kontext)

12. Pre globálne bezpečnostné prostredie je príznačná **vysoká miera dynamiky vývoja a naopak nízka miera predvídateľnosti**, ktoré vyplývajú z rastúceho počtu faktorov ovplyvňujúcich bezpečnosť a ich vzájomnej previazanosti. V takomto prostredí aj miestne udalosti alebo regionálne konflikty odohrávajúce sa za hranicami Slovenskej republiky môžu mať dopad na jej bezpečnosť, a to aj v relatívne krátkom čase. Vonkajšie hrozby vo vzájomnom pôsobení s existujúcimi alebo vznikajúcimi vnútornými hrozbami môžu zosilňovať ich dopady. Pripravenosť a schopnosti rôznych aktérov presadzovať vlastné záujmy na úkor iných, a to aj za cenu porušenia medzinárodného práva, sa neustále zvyšujú.

13. Zvyšuje sa **význam a rozsah nevojenských hrozieb a postupov**, ktoré štáty používajú pri presadzovaní svojich záujmov. Aj útok nevojenskými prostriedkami môže mať rovnaký zásadný dopad na naše bezpečnostné záujmy ako ozbrojený útok. Tento vývoj je daný meniacim sa charakterom moci a vplyvu, keď vzájomné závislosti, technológie a ich prepojenia dávajú štátom nové možnosti ovplyvňovať svojich konkurentov. Zvyšuje sa tiež význam hrozieb schopných spôsobiť významné ekonomické straty z dôvodu prerušenia či poškodenia základných funkcií štátu alebo služieb, ktoré sú potrebné na bežné fungovanie štátu a spoločnosti.

14. Rastie vplyv **autoritárskych štátov** presadzujúcich nedemokratické hodnotové systémy, ako aj **neštátnych aktérov**, ktorí majú vôľu, spôsobilosti a príležitosť vážne ohroziť záujmy štátov – či už z vlastnej iniciatívy alebo v službách iných štátnych aktérov. Nepriateľskí aktéri môžu prenášať konflikt dovnútra demokratických spoločností s cieľom ohrozovať spoločenský konsenzus o základných princípoch jej fungovania. Osobitne ohrozené sú v tejto súvislosti predovšetkým demokratické spoločnosti s vysokou mierou otvorenosti.

15. Zintenzívňuje sa **mocenské súperenie štátov** o politický, vojenský a ekonomický vplyv, ktoré vytvára konfrontačné prostredie ovplyvňujúce konanie aj ďalších štátov. Bezpečnosť a stabilitu vo svete, vrátane bezprostredného susedstva EÚ a NATO, významným spôsobom ovplyvňujú mocenské ambície tých aktérov, ktorí na ich presadzovanie neváhajú použiť aj vojenskú silu v rozpore s medzinárodným právom. Negatívnym javom je snaha o budovanie sfér vplyvu s využitím nástrojov politického, ekonomického a vojenského nátlaku, ako aj operácií vo fyzickom a čoraz viac v kybernetickom priestore.

16. Pokračuje **oslabovanie multilateralizmu** a porušovanie medzinárodných záväzkov štátov v oblasti bezpečnosti, rast medzinárodného napätia a polarizácie, ako aj jednostranné konanie viacerých štátov. To má zásadné nepriaznivé dôsledky pre bezpečnosť krajín, ktoré sa spoliehajú na platnosť a dodržiavanie medzinárodného práva. Sme svedkami úsilia o oslabenie multilaterálnych platforiem a organizácií, spochybňovanie ich legitimity a nestrannosti. Tento prístup, spolu so selektívnym plnením či priamo nerešpektovaním dohôd a medzinárodných noriem, vedie k znižovaniu dôvery a spolupráce medzi štátmi, zvyšovaniu nepredvídateľnosti v medzinárodných vzťahoch a celkovo k šíreniu nestability.

17. **Zmena klímy** je globálna hrozba, ktorej dôsledky predstavujú zásadný zásah do fungovania každej spoločnosti. Jedným z jej súčasných najvýraznejších prejavov vo svete sú extrémne prejavy počasia, nedostatok vody a ohrozenie potravinovej bezpečnosti. To môže viesť štáty ku konfrontačnému správaniu, súpereniu alebo dokonca aj ku konfliktom o územie a prírodné zdroje, ako aj k nútenej migrácii obyvateľstva sužovaného ich nedostatkom. Súčasný **rast spotreby a využívania prírodných zdrojov** je dlhodobo neudržateľný, vedie k zhoršovaniu dôsledkov zmeny klímy a k znečisťovaniu ovzdušia, pôdy a vody, čo má závažný dopad aj na zdravie ľudí. Medzi najväčšie hrozby patrí aj **strata biodiverzity, kolaps ekosystémov** a nerovnomerný prístup k prírodným zdrojom, najmä vode, čo ohrozuje fungovanie spoločností, ekonomík a zvyšuje aj riziko vzniku a šírenia nebezpečných ochorení.

18. Globálna **teroristická hrozba** ostáva vysoká, počínajúc nábožensky motivovaným terorizmom až po jeho extrémne pravicové či ľavicové podoby. Osobitne závažný je štátom sponzorovaný terorizmus. Pretrváva záujem teroristických skupín o získanie technológií dvojakého použitia. Teroristické skupiny sú často aktívne v nefunkčných štátoch a v oblastiach ozbrojených konfliktov. Terorizmus sa sústreďuje na útoky proti civilnému obyvateľstvu, ako aj na kritickú infraštruktúru štátu. V kybernetickom priestore dokážu vďaka rozsiahlym sieťam sympatizantov šíriť teroristickú propagandu a extrémizmus a budovať si vlastné spôsobilosti. Teroristickú hrozbu zvyšuje aj návrat radikalizovaných jednotlivcov s priamou bojovou skúsenosťou v ozbrojených konfliktoch.

19. Erózia existujúcich režimov **kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia** zbraní hromadného ničenia (ďalej len „ZHN“), ako aj konvenčných zbraní predstavuje hrozbu pre udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti, znižuje dôveru a kvalitu vzťahov medzi štátmi a zvyšuje riziko **pretekov v zbrojení** (špecificky v oblasti jadrových zbraní). Selektívne uplatňovanie a porušovanie záväzkov v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia, zákazu vybraných druhov zbraní, ich nosičov a kontroly vojenských aktivít vážnym spôsobom narúša bezpečnosť a stabilitu v euroatlantickom priestore. S tým súvisí aj hrozba ZHN a ich nosičov v rukách neštátnych aktérov (teroristov) a zaraďovanie nových typov zbraní do výzbroje armád štátov, ktoré stoja mimo mechanizmov kontroly zbrojenia. Alarmujúcim faktom je preukázané používanie chemických zbraní.

20. Digitalizácia všetkých sfér života rýchlo napreduje. Pokračuje mimoriadne ostrá globálna súťaž o **technologickú prevahu** a rastie úsilie získať strategickú výhodu a **prevahu v kybernetickom priestore**. Význam bezpečnosti kybernetického priestoru pre fungovanie a odolnosť štátu a spoločnosti sa bude v podmienkach prudkého technologického vývoja ďalej zvyšovať, osobitne po zavedení nastupujúcich technológií akými sú 5G siete, umelá inteligencia, kvantové technológie, autonómne systémy a pod.. Bezpečnosť, ochrana a odolnosť kybernetického priestoru, osobitne v prípade sietí a technológií v správe a užívaní štátu, či vo vybraných dôležitých oblastiach verejného a súkromného sektora, má strategický význam. Vzniká tak nová, rýchlo sa rozvíjajúca oblasť bezpečnostných hrozieb a ich rizík, ktoré zatiaľ medzinárodná aj domáca regulácia zohľadňuje len nedostatočne a pomaly. Možnými následkami sú obnovenie pretekov v zbrojení, vrátane vojenského súperenia vo vesmíre, vývoj nových ničivých technológií založených na umelej inteligencii a vznik závažných zraniteľností v technologických systémoch budúcnosti. Zber a sústreďovanie veľkého množstva dát na strane súkromných poskytovateľov negatívne ovplyvňujú schopnosť štátu plniť funkciu regulátora informačných tokov.

21. Zvyšuje sa riziko ohrozenia **kritickej infraštruktúry** zahŕňajúcej sektory dopravy, elektronickej komunikácie, energetiky, pošty, priemyslu, informačných a komunikačných technológií, vody a atmosféry, zdravotníctva a financií, ktoré môžu byť kvôli digitalizácii a prepojeniu systémov, svojej technologickej vyspelosti alebo vlastníckej štruktúre zraniteľnejšie. Zneužívanie postavenia kľúčového dodávateľa strategických surovín alebo významnej tranzitnej krajiny na presadenie vlastných politických, ekonomických alebo bezpečnostných záujmov má nepriaznivý dopad na energetickú bezpečnosť krajín. V dôsledku hospodárskeho rastu zvýšený dopyt po prírodných zdrojoch vedie k intenzívnej súťaži o zaistenie výhodného **prístupu k surovinám** strategického významu.

22. Narastá početnosť a rozsah podvratných a nátlakových aktivít rôznych aktérov využívajúcich **dezinformácie a propagandu** s cieľom znefunkčniť alebo manipulovať rozhodovacie mechanizmy v štáte, ovplyvňovať verejnú mienku vo svoj prospech a destabilizovať politickú situáciu o.i. skrytou podporou rôznych extrémistických, polovojenských a politických hnutí sledujúcich narušenie existujúceho ústavného poriadku a fungovania verejných inštitúcií. Verejnosť je vystavená narastajúcemu šíreniu dezinformácií a konšpiračných teórií, ktoré môžu ohrozovať ľudské zdravie, rozvracať súdržnosť spoločnosti alebo vyvolať verejné násilie a sociálne nepokoje.

23. Rastie závažnosť globálnych **zdravotných hrozieb**, ktoré môžu nadobudnúť podobu nepredvídaného a nekontrolovaného ohrozenia verejného zdravia. Ide napríklad o pandémiu spôsobenú prenosným ochorením, alebo iné krízové a mimoriadne situácie. Tie môžu byť vyvolané biologickými, chemickými alebo fyzikálnymi faktormi, ako aj prírodnými, humanitárnymi krízami a katastrofami alebo rozličnými konfliktami destabilizujúcimi politické, hospodárske a sociálne systémy a ohrozujúce zdravotnú starostlivosť pre obyvateľstvo, vrátane jeho imunizácie. Globálnemu šíreniu nákazy napomáha vysoká mobilita ľudí a nepripravenosť systému verejného zdravotníctva pohotovo a účinne reagovať na ohrozenia a mimoriadne udalosti. V rámci systémov verejného zdravotníctva predstavuje výzvu koordinovane monitorovať zdroje nákazy a reagovať na jej šírenie.

24. Pokračujúci rast svetovej populácie a prebiehajúce **demografické zmeny**, predovšetkým postupné starnutie populácie a javy vyvolané presídľovaním a migráciou môžu byť zdrojom regionálnych bezpečnostných hrozieb, ale aj politických, sociálnych, ekonomických problémov a významných spoločenských zmien.

Nepokojné susedstvo (širší regionálny kontext)

25. Existencia **nevyriešených konfliktov a nestabilita v susedstve** euroatlantického priestoru má priame negatívne dopady na bezpečnosť a prosperitu Slovenskej republiky a jej spojencov. Spory ekonomického, územného, politického, etnického či náboženského charakteru vo vnútri štátov alebo medzi nimi môžu viesť k ozbrojeným stretom alebo chronickej nestabilite regiónov, ktorá predstavuje živnú pôdu pre celú škálu hrozieb, od nelegálnej migrácie až po terorizmus.

26. Z pohľadu Slovenskej republiky si bezprostrednú a neustálu pozornosť vyžadujú pretrvávajúce konflikty v regióne **východnej Európy**. Sme svedkami presadzovania mocenských a teritoriálnych ambícií, nelegálneho použitia sily a porušovania medzinárodného práva, posilňovania vojenských a nevojenských spôsobilostí, politickej a ekonomickej stagnácie a chronickej nestability regiónu. Konflikt v Gruzínsku a na východe Ukrajiny vyvolaný agresívnym správaním Ruskej federácie, ako aj nelegálna okupácia

ukrajinského Krymu a Sevastopoľa je v hrubom rozpore s medzinárodnými právom a politickými záväzkami. Región východnej Európy je zdrojom mnohých potenciálnych hrozieb aj pre Slovenskú republiku, vrátane možnosti ozbrojeného útoku, hybridných, kybernetických a spravodajských operácií, dezinformačných kampaní, organizovanej kriminality, nelegálneho šírenia malých a ručných zbraní a nelegálnej migrácie.

27. Stabilita **západného Balkánu** ostáva v dôsledku spomalenia transformácie a integrácie do euroatlantických štruktúr krehká. Napriek posunu krajín západného Balkánu smerom k EÚ, nie je dosiahnutý pokrok nezvrátiteľný a to kvôli nedoriešeným sporom, chýbajúcemu zmiereniu a prítomnosti nacionalistických trendov. Sociálno-ekonomický vývoj výrazne zaostáva v dôsledku korupcie, organizovaného zločinu, slabej vynútiteľnosti práva a pomalého tempa štrukturálnych reforiem. Táto situácia vyvoláva pokles dôvery obyvateľstva v euroatlantickú integráciu. Výrazné dopady má aj zasahovanie vonkajších aktérov, ktorí sa cez získavanie vplyvu v štátoch regiónu i s oporou na finančno-investičné zámery môžu v časovom horizonte pokúsiť o ich destabilizáciu, resp. zvrátenie ich európskeho a euroatlantického smerovania a tým aj o oslabenie EÚ a NATO. Je vysoko pravdepodobné, že región bude aj naďalej zdrojom širokého spektra potenciálnych bezpečnostných hrozieb a výziev pre Slovenskú republiku, predovšetkým vo forme organizovaného zločinu, nelegálneho šírenia malých a ručných zbraní, nelegálnej migrácie a šírenia radikalizmu a extrémizmu.

28. Kľúčovými faktormi nestability v regiónoch **Blízkeho a stredného východu, severnej Afriky a regiónov Sahelu a Afrického rohu** sú pretrvávajúce ozbrojené konflikty a vojenské prevraty vyplývajúce tak z intenzívneho súperenia tamojších štátov o regionálne líderstvo a vplyv, kontrolu nad surovinami, ako aj z nahromadených konfliktov etnického, náboženského, ale aj ekonomického, sociálneho a environmentálneho charakteru. Situáciu v týchto regiónoch ovplyvňuje aj geopolitické súperenie vonkajších aktérov. Osobitný problém predstavuje šírenie radikálnych ideológií a terorizmu, ktoré nachádzajú živnú pôdu v krajinách so slabými inštitúciami a nízkou legitimitou vlád. Je preto vysoko pravdepodobné, že tieto regióny budú pre euroatlantický priestor zdrojom bezpečnostných hrozieb a výziev, akými sú terorizmus, šírenie náboženského extrémizmu a nelegálna migrácia.

29. **Hospodárske zaostávanie a sociálne rozdiely** medzi štátmi aj regiónmi vnútri štátov, prehlbovanie chudoby a sociálneho vylúčenia niektorých skupín populácie môžu viesť k extrémizmu, zvýšeniu kriminality, nepokojov a oslabeniu vnútornej súdržnosti a stability krajín. Prepad a stagnácia životnej úrovne v regiónoch v susedstve EÚ a NATO vedie k posilneniu migračného tlaku na členov oboch organizácií.

Hrozby a výzvy, ktorým čelíme (národný kontext)

30. **Ozbrojený útok voči Slovenskej republike**
Riziko priameho ohrozenia Slovenskej republiky ozbrojeným útokom je vďaka členstvu v NATO a EÚ nízke. Ozbrojený útok však ostáva najvážnejšou potenciálnou bezpečnostnou hrozbou pre Slovenskú republiku. Stupňovanie napätia na východnej hranici EÚ a NATO, hybridné pôsobenie niektorých aktérov proti bezpečnostným záujmom Slovenskej republiky alebo jej spojencov a rast konvenčných a nekonvenčných spôsobilostí týchto aktérov zvyšuje pravdepodobnosť vzniku vážnych bezpečnostných incidentov a potenciálne aj eskalácie v tomto regióne.

31. **Teroristický útok**
Riziko spáchania teroristického útoku v Slovenskej republike je v súčasnosti nízke, terorizmus však môže priamo ohroziť záujmy Slovenskej republiky a životy jej občanov v zahraničí a pre viacero našich spojencov je táto hrozba nanajvýš akútna. Pretrváva hrozba zneužitia územia Slovenskej republiky na plánovanie útokov, predovšetkým teroristických činov v Európe.

32. **Kybernetický útok**
Kybernetický priestor je osobitnou operačnou doménou, v ktorej útočník môže závažne poškodiť bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky. Z dôvodu rastúcej sofistikovanosti útokov je mimoriadne náročné spoľahlivo preukázať identitu útočníkov. Nielen štátne, ale aj súkromné informačné a komunikačné siete na území Slovenskej republiky a jej spojencov a partnerov, sú cieľom kybernetických útokov prakticky neustále. Kybernetické útoky sa stali súčasťou regionálnych konfliktov a mocenského súperenia a pri raste napätia medzi štátmi sa bude ich počet zvyšovať. V súvislosti s rozširovaním škály civilných cieľov môžu kybernetické útoky zapríčiniť škody porovnateľné s následkami ozbrojených útokov. Môžu totiž zásadným spôsobom ohroziť chod štátu, spoločnosti a bezpečnosť občana, poškodiť a ochromiť nosné komunikačné, energetické a finančné systémy, spôsobiť významné ekonomické škody, narušiť spoločenskú stabilitu a verejný poriadok a oslabiť základné funkcie štátu.

33. **Narušenie alebo zničenie kritickej infraštruktúry**
Kritická infraštruktúra predstavuje súbor strategicky dôležitých zariadení a objektov rôzneho druhu, ktorých zlyhanie by malo závažné nepriaznivé dopady na výkon základných funkcií štátu, zaistenie základných potrieb obyvateľstva a kontinuitu hospodárskeho života. Kritická infraštruktúra Slovenskej republiky môže byť ohrozená účelovým prerušením dodávok energetických surovín a dopravných spojení, vstupom kapitálu s rizikovým či neprehľadným pozadím alebo skrytou agendou zameranou proti jej záujmom, ako aj sabotážou, kybernetickým útokom alebo hospodárskou kriminalitou.

34. **Prerušenie dodávok energetických surovín**
Hrozbu prerušenia dodávok energetických surovín nemožno úplne vylúčiť, keďže Slovenská republika ostáva do značnej miery závislá od jedného dominantného dodávateľa, hoci miera závislosti už bola podstatne znížená vďaka novým prepojeniam v regióne.

35. **Hybridné hrozby**
Hybridné hrozby sú súčasne pôsobiace nátlakové a podvratné aktivity zväčša pod prahom zvyčajnej reakcie, ktoré ohrozujú základné atribúty štátu alebo ich funkčnosť. Slovenská republika je čoraz viac vystavená hybridným aktivitám formou spravodajského a informačného pôsobenia, útokov na informačnú a telekomunikačnú infraštruktúru, podpory extrémistických a polovojenských hnutí a skupín, ako aj informačným pôsobením zameraným na ovplyvnenie verejnej mienky v prospech záujmov nepriateľských aktérov. Na svojom území registruje vplyvové aktivity cudzích subjektov zamerané na podkopanie dôveryhodnosti a akcieschopnosti inštitúcií verejnej správy, ako aj demokratického ústavného poriadku. Najvýraznejšie sa hybridné pôsobenie prejavuje cieleným šírením propagandy a dezinformácií proti demokratickému zriadeniu a ukotveniu Slovenskej republiky v NATO a EÚ. Cieľom týchto aktivít je tiež ovplyvňovať politické rozhodovanie a verejnú mienku, výsledky demokratických volebných procesov, polarizovať spoločnosť a zasievať nedôveru verejnosti voči štátu, spochybňovať hodnotovú orientáciu spoločnosti, ako aj manipulovať rôzne skupiny verejnosti s cieľom negatívne ovplyvniť realizáciu

bezpečnostných záujmov štátu. Okrem dezinformačného pôsobenia sa hybridné hrozby na našom území prejavujú aj snahou o vytváranie potenciálne zneužiteľných závislostí v ekonomike, energetike či v kritickej infraštruktúre. Taktiež sú spojené aj so zahraničnou podporou miestnych extrémistických skupín a so snahami o zneužívanie a manipuláciu národnostných a iných menšín na politické účely.

36. **Pôsobenie cudzích spravodajských služieb**
Aktivity cudzích spravodajských služieb na území Slovenskej republiky, alebo mimo neho, proti celému spektru záujmov Slovenskej republiky alebo jej spojencov patria dlhodobo k najzávažnejším hrozbám s potenciálne výraznými dopadmi na bezpečnosť a stabilitu. Ich pôsobenie zahŕňa predovšetkým získavanie informácií, vrátane utajovaných skutočností, úsilie o utajený prienik do orgánov štátnej správy, bezpečnostných zložiek a orgánov kritickej infraštruktúry, ako aj strategickú korupciu, ovplyvňovanie politického rozhodovania a manipulácia verejnej mienky, špionáž, sabotáž a aktivity v oblasti hybridných hrozieb.

37. **Ekonomická kríza, prepad hospodárstva a rozvrat sociálnej stability**
Bezpečnosť Slovenskej republiky výrazne závisí od ekonomických a sociálnych faktorov. Slovenská republika má jedno z najotvorenejších hospodárstiev na svete, zároveň nedisponuje dostatočnými vlastnými surovinovými zdrojmi, a preto je vo vyššej miere zraniteľná a závislá od hospodárskeho vývoja v európskom priestore aj na globálnych trhoch. Akékoľvek významné hospodársko-sociálne prepady v krajine predstavujú pre vnútornú stabilitu štátu a jeho schopnosť presadzovať bezpečnostné záujmy dodatočnú záťaž.

38. **Extrémizmus a podnecovanie k nenávisti**
Podnecovanie k nenávisti a násiliu na základe príslušnosti k rase, národu, národnostnej a etnickej skupine, ale aj vierovyznania, či sexuálnej orientácie ohrozuje ľudské práva a občianske slobody a spôsobuje napätie v spoločnosti. Rastúce prejavy šovinizmu, antisemitizmu a rasizmu nachádzajú živnú pôdu najmä v pravicovom extrémizme. Extrémisti do verejnej diskusie účelovo vnášajú polarizujúce posolstvá, aby ovplyvňovali verejnú mienku a prípadne aj rozhodovacie procesy v štáte, pričom môžu byť manipulovaní vonkajšími aktérmi pre politické účely. Spoločensky vysoko nebezpečným javom je šírenie nenávistných alebo extrémistických obsahov verejne činnými osobami, predstaviteľmi verejnej moci a v prostredí ozbrojených síl a zborov.

39. **Iredentizmus**
Iredentizmus, separatizmus a živenie historizujúcich nárokov, vrátane spochybňovania povojnového mierového usporiadania a mierových zmlúv, patria k nástrojom, ktoré môžu využiť vonkajší aktéri na ohrozenie životne dôležitých bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky, prípadne na destabilizáciu inštitúcií a rozdelenie spoločnosti.

40. **Nelegálna migrácia**
Slovenská republika je tranzitnou krajinou pre nelegálnych migrantov a aj cieľovou krajinou pre migrantov vstupujúcich do schengenského priestoru legálne alebo pseudolegálne. Ich pobyt sa stáva neoprávnený, ak dochádza k porušeniu cudzineckého a pobytového režimu alebo vykonávaniu nelegálnej práce. Európa ostáva vystavená migračnému tlaku ako na západnej stredomorskej migračnej trase vedúcej z Afriky, tak aj na východnej stredomorskej migračnej trase z nestabilných oblastí siahajúcich až do Ázie a nadväzujúcej na západobalkánsku trasu, ktorá prechádza aj územím Slovenskej republiky. Nelegálna masová migrácia spochybňuje kladné stránky prisťahovalectva a zvyšuje riziko obchodovania s ľuďmi. Nedostatočná miera integrácie migrantov môže byť zdrojom sociálneho napätia,

bezpečnostných hrozieb a sprostredkovane aj rastu podpory pre extrémistické politické ideológie a skupiny. Hrozbou je tiež šírenie radikalizmu medzi migrantami, k čomu môže prispieť aj ich sociálne vylúčenie. Na druhej strane množiace sa neoverené a nepravdivé informácie o migrácii a cudzincoch môže viesť k nárastu nenávistných prejavov a extrémizmu v spoločnosti. Ďalšie problémy, ktoré prináša nelegálna migrácia pre Slovenskú republiku, sú nelegálna práca a zamestnávanie, zavlečenie prenosných chorôb, uzatváranie účelových manželstiev a obchodovanie s ľuďmi, pričom osobitne zraniteľné sú maloleté osoby bez sprievodu.

41. **Organizovaný zločin**
V Slovenskej republike je organizovaný zločin prítomný najmä vo forme ekonomickej kriminality, často v kombinácii s korupciou a drogovou trestnou činnosťou. Prejavuje sa čoraz viac nenápadnými, nenásilnými a sofistikovanými nelegálnymi aktivitami vrátane kybernetickej kriminality. Organizovaný zločin sa opiera o významné ekonomické zdroje, čiastočne aj legálneho pôvodu a usiluje sa o prepojenie na politickú sféru. Závažnou hrozbou je najmä jeho úsilie prerastať do štruktúr verejnej správy s cieľom ovplyvňovať rozhodovanie o rozdeľovaní finančných prostriedkov a získavať verejné objednávky.

42. **Korupcia**
Korupcia ako nežiadúci fenomén spoločenského, hospodárskeho a riadiaceho systému štátu negatívne zasahuje všetky sféry fungovania spoločnosti a oslabuje demokratické a právne základy štátu. Systémová korupcia spôsobuje štátu významné priame ekonomické straty, oslabuje funkčnosť štátnych inštitúcií a znižuje ich dôveryhodnosť u občanov.

43. **Znečisťovanie a poškodzovanie životného prostredia**
Znečistené životné prostredie predstavuje pre Slovenskú republiku konkrétnu hrozbu, najmä z pohľadu dopadov na zdravie obyvateľstva a ekonomiku a v dlhodobom časovom horizonte potenciálne aj na ohrozenie potravinovej a environmentálnej bezpečnosti štátu. Osobitným problémom je cezhraničný účinok tejto hrozby, ktorý je viditeľný najmä v prípadoch rozsiahleho znečisťovania ovzdušia alebo vodných tokov, povrchových a podzemných vôd.

V. BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

44. Bezpečnostná politika Slovenskej republiky bude zameraná na presadzovanie jej bezpečnostných záujmov a reagovanie na bezpečnostné hrozby a výzvy s cieľom zachovať a posilniť bezpečnosť štátu. Slovenská republika svoje bezpečnostné záujmy presadzuje prostredníctvom nástrojov bezpečnostnej politiky, za prispenia a podpory občanov a v spolupráci so spojencami a partnermi.

45. Základným nástrojom bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky je **bezpečnostný systém**, ktorý musí byť pripravený reagovať na bezpečnostné hrozby a meniace sa bezpečnostné prostredie. Jeho hlavné priority sú:

- zabezpečovať účinný a efektívny systém riadenia vo všetkých krízových situáciách;
- identifikovať vznikajúcu krízovú situáciu a zabezpečiť včasné varovanie;
- analyzovať dopad krízovej situácie na bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky a navrhovať spôsob jej riešení;
- preventívne pôsobiť proti vzniku krízových situácií a zvyšovať odolnosť štátu a spoločnosti a v prípade ich vzniku tieto situácie potlačiť v zárodku;
- reagovať na potvrdené hrozby a prispôsobovať sa zmenám bezpečnostnej situácie vrátane reakcie na neočakávané hrozby;

- zabezpečiť rýchle odstránenie následkov krízovej situácie a obnovu pôvodného stavu;
- zaručiť kontinuitu svojho fungovania;
- zlepšiť zdieľanie informácií medzi jednotlivými prvkami bezpečnostného systému;
- systematicky precvičovať a vyhodnocovať svoju funkčnosť.

46. Slovenská republika zabezpečí primerané zdroje na fungovanie bezpečnostného systému a ich efektívne a transparentné využitie.

Obrana a bezpečnosť štátu a jeho obyvateľov

47. **Zabezpečovanie obrany** Slovenskej republiky je nevyhnutnou podmienkou pre zachovanie jej zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc. Obrana štátu sa zabezpečuje aj v kybernetickom priestore. Slovenská republika napĺňa svoju primárnu zodpovednosť za vlastnú obranu s využitím kolektívnej obrany NATO ako najlepšej možnosti zabezpečovania obrany štátu. Rozvoj obranných kapacít Slovenskej republiky posilňuje jej obranyschopnosť a je nevyhnutným predpokladom plnohodnotného fungovania kolektívnej obrany v rámci NATO a odolnosti štátu.

48. Členstvo v NATO a EÚ Slovenskej republike zmluvne zabezpečuje medzinárodnú pomoc a podporu pri ozbrojenom útoku. Slovenská republika je zároveň viazaná poskytnúť takúto pomoc inému spojencovi v NATO alebo členskému štátu EÚ v prípade ich napadnutia. Slovenská republika zodpovedne pristupuje k zvyšovaniu svojej pripravenosti na obranu štátu vrátane kolektívnej obrany spojencov a k rastu vojenských spôsobilostí v NATO a EÚ. Na to rozvíja systém obrany štátu a obranné kapacity a zabezpečuje potrebné zdroje a ich efektívne a transparentné využitie.

49. Slovenská republika skvalitní riadenie obrany štátu, zvýši pripravenosť ozbrojených síl na obranu Slovenskej republiky a plnenie medzinárodných záväzkov, ako aj pripravenosť ďalších prvkov a kapacít systému obrany štátu na plnenie úloh v čase vojny alebo vojnového stavu. Plnenie týchto úloh vrátane úloh ústavných orgánov bude pravidelne precvičovať. Rozvinie tiež kapacity poskytovať podporu zahraničným ozbrojeným silám v súlade s medzinárodnými záväzkami a Ústavou Slovenskej republiky. Zvýši svoju pripravenosť na obranu štátu v kybernetickom priestore. Ozbrojené sily budú pripravované aj na plnenie úloh podpory mieru, bezpečnosti a stability mimo územia Slovenskej republiky a na plnenie úloh pri mimoriadnej udalosti a nevojenskej krízovej situácii na jej území. Slovenská republika podporí angažovanie sa jej obranného priemyslu pri zabezpečovaní obrany štátu a jeho zapojenie do medzinárodnej spolupráce a posilní tiež prípravu obyvateľstva na obranu štátu.

50. **Boj proti terorizmu** sa sústredí na predchádzanie príčin, ktoré ho vyvolávajú a posilnenie spôsobilostí v tejto oblasti, vrátane reakcie na nové hrozby, akými sú radikalizovaní jednotlivci, zahraniční teroristickí bojovníci a zneužívanie sociálnych sietí. Slovenská republika bude predchádzať plánovaniu, organizovaniu, financovaniu a vykonávaniu teroristických aktivít na jej území a zároveň posilňovať legislatívny a inštitucionálny rámec pre boj proti terorizmu. Zameria sa najmä na pripravenosť a koordináciu všetkých zložiek podieľajúcich sa na predchádzaní, potláčaní, odhaľovaní a dokumentovaní činov terorizmu, ďalej na zníženie rizika ohrozenia obyvateľstva a kritickej infraštruktúry v súvislosti s hrozbou použitia výbušnín, chemických, biologických, rádioaktívnych a jadrových prostriedkov teroristami a tiež na efektívne vykonávanie sankčných protiteroristických režimov. Slovenská republika zvýši pripravenosť subjektov boja proti terorizmu najmä zvyšovaním analytických kapacít, uskutočňovaním cvičení a medzinárodnou spoluprácou.

Taktiež zvýši povedomie obyvateľstva o radikalizácii, extrémizme a terorizme, o potrebe nahlasovania podozrivých aktivít a o správaní sa v prípade teroristického útoku alebo ohrozenia. Slovenská republika bude podporovať medzinárodné úsilie zamerané na predchádzanie terorizmu.

51. Rozvoj informačných technológií vyžaduje neustále zvyšovať úroveň **kybernetickej bezpečnosti.** Slovenská republika bude prijímať opatrenia na zaistenie vysokej miery bezpečnosti v národnom kybernetickom priestore, ktoré budú založené na zákonnosti a dodržiavaní základných ľudských práv a slobôd. Bude vychádzať z uplatňovania komplexného prístupu ku kybernetickej bezpečnosti a princípov priebežného riadenia rizík, uprednostňovania podpory, spolupráce a prevencie pred represiou a jednostrannými rozhodnutiami. Slovenská republika vybuduje účinný systém detekcie, skvalitní a zrýchli schopnosť reakcie na kybernetické bezpečnostné incidenty, zjednotí rôzne existujúce regulácie v tejto oblasti do jednotného regulačného rámca a vytvorí moderné a efektívne formy spolupráce štátu s bezpečnostným i súkromným sektorom. Bude tiež spolupracovať na medzinárodnej úrovni, rozvíjať formy bilaterálnej spolupráce a získavať skúsenosti od partnerských krajín. Slovenská republika zaistí, aby sa pri budovaní komunikačných, telekomunikačných a dátových sietí, ktoré sú v správe štátu, ktoré štát využíva alebo ktoré tvoria súčasť kritickej infraštruktúry, používali technológie, ktoré nepredstavujú bezpečnostnú hrozbu a pochádzajú od našich partnerov a spojencov.

52. **Fungujúca kritická infraštruktúra** je základom chodu modernej, ekonomicky vitálnej a bezpečnej spoločnosti, fungovania ekonomiky a verejnej správy. Slovenská republika bude zvyšovať schopnosť odolávať a rýchlo sa zotavovať z havárií, zámerných útokov, nehôd alebo živelných pohrôm. Bude sa usilovať o vybudovanie komplexnej informačnej základne, ktorá detailne zmapuje prvky kritickej infraštruktúry, ich vzájomnú závislosť a klasifikáciu jednotlivých hrozieb. Pri nových nastupujúcich technológiách je nevyhnutné zaistiť bezpečnosť a spoľahlivosť kritickej infraštruktúry a systémov a sietí vo vlastníctve, v používaní alebo správe štátu, ako aj ďalších komunikačných sietí a systémov využívaných štátom alebo veľkou časťou obyvateľov. Slovenská republika sa bude usilovať o vytvorenie väzieb medzi prevádzkovateľmi a ústrednými orgánmi štátnej správy, dosiahnutie kompatibility krízového riadenia s ostatnými štátmi NATO a EÚ, zlepšenie prevencie a zvýšenie schopnosti reagovať na bezpečnostné hrozby a takto znížiť škody zapríčinené možnými incidentmi v kritickej infraštruktúre.

53. Na **zvýšenie odolnosti štátu a spoločnosti voči hybridným hrozbám** Slovenská republika posilní kapacity a expertízu vo verejnej správe, ako aj celoštátnu koordináciu predovšetkým v oblasti plánovania, riadenia a tvorby politík na vládnej a rezortnej úrovni. To zahrnie opatrenia v oblastiach, akými sú infraštruktúra, kybernetická bezpečnosť, hospodárstvo, ozbrojené sily, kultúra, spoločnosť, verejná správa, politická sféra, legislatíva, diplomacia, spravodajské služby a informačný priestor. Slovenská republika zároveň aktívne prispeje k úsiliu NATO, EÚ a ďalších medzinárodných organizácií v boji proti hybridným hrozbám a to v záujme posilnenia ich efektivity, koherentnosti a akcieschopnosti v tejto oblasti. Bude tiež spolupracovať s príslušnými medzinárodnými centrami výnimočnosti v oblasti boja proti hybridným hrozbám a využívať ich expertízu.

54. V **boji proti dezinformáciám** a propagande sa Slovenská republika zameria na vytvorenie koordinovaného národného mechanizmu pre zvyšovanie odolnosti voči dezinformáciám a informačným operáciám. Cieľom je posilniť štruktúry a rozhodovacie procesy skorej identifikácie, vyhodnotenia a reakcie na vplyvové a dezinformačné pôsobenie,

ako aj realizáciu systémových opatrení. Slovenská republika bude podporovať rozvíjanie kritického myslenia, najmä mládeže a v oblasti boja proti dezinformáciám a propagande využije najlepšie postupy a odporúčania medzinárodných organizácií, ako aj expertného mimovládneho prostredia.

55. V rámci **strategickej komunikácie** sa Slovenská republika zameria na aktívnu prezentáciu svojich zahraničnopolitických a bezpečnostných záujmov. Slovenská republika bude rozvíjať kapacity verejnej správy a posilní efektívny mechanizmus spolupráce s expertným mimovládnym, akademickým a mediálnym sektorom v oblastiach boja proti dezinformáciám a propagande a podpory strategickej komunikácie. Rozvoj občianskej spoločnosti a spoluprácu s mimovládnym sektorom podporí prijatím medzirezortných aj špecifických rezortných systémových opatrení, vrátane finančných, ktoré umožnia mimovládnemu sektoru rozvoj jeho programov a kapacít.

56. **Spravodajské služby** vybudované na princípoch ústavnosti a zákonnosti a pôsobiace pod efektívnou parlamentnou kontrolou poskytujú informačnú podporu oprávneným subjektom v rozhodovacom procese a vykonávajú opatrenia na zabránenie aktivitám, javom a udalostiam, ktoré môžu ohroziť životne dôležité a strategické bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky. Činnosť spravodajských služieb sa zameria najmä na ochranu pred pôsobením cudzích spravodajských služieb, prevenciu a boj proti organizovanému zločinu a strategickej korupcii, plnenie úloh na úseku boja proti terorizmu a vymedzeným formám extrémizmu, účasť na zaisťovaní kybernetickej bezpečnosti a obrany, ochrany kritickej infraštruktúry a participáciu na boji proti hybridným hrozbám.

57. Slovenská republika posilní postavenie a úlohu spravodajských služieb v oblasti spravodajskej podpory orgánov štátnej moci a pri realizácii bezpečnostno-preventívnych opatrení, a to podporou rozvoja ich spôsobilostí a kapacít a optimalizáciou právneho rámca pre ich efektívne pôsobenie. Spravodajské služby budú pokračovať vo výmene a zdieľaní spravodajských informácií s partnerskými službami v zahraničí.

58. Slovenská republika bude pokračovať v zlepšovaní systému **ochrany utajovaných skutočností** ako podporného nástroja na realizáciu svojich bezpečnostných záujmov. Bude presadzovať dôsledné uplatňovanie zásad ochrany utajovaných skutočností všade tam, kde sa vyžaduje zachovanie bezpečnosti citlivých a kritických aktív štátu. Pristúpi k modernizácii systému ochrany utajovaných skutočností a postupy a procesy prispôsobí v najvyššej možnej miere predpisom NATO a EÚ s cieľom zvyšovať kvalitu a efektivitu vykonávania bezpečnostných previerok a práce s utajovanými skutočnosťami.

59. Slovenská republika bude ďalej **posilňovať systém civilnej ochrany**. Prostredníctvom väčšieho zapájania jednotiek civilnej ochrany vrátane ich materiálno-technického vybavenia, sociálneho zabezpečenia v krízových situáciách s využitím inštitútu centra sústredeného sociálneho zabezpečenia a osvety v oblasti predchádzania hrozbám a sebaochrany bude zvyšovať pripravenosť obyvateľstva na mimoriadne udalosti a vzdelávať ho v oblasti civilnej ochrany. Slovenská republika bude naďalej zvyšovať vlastné kapacity zapájané do mechanizmu civilnej ochrany EÚ a rozvíjať spoluprácu s operačnými strediskami civilnej ochrany EÚ a NATO. S cieľom zabezpečenia efektívnej ochrany a pomoci občanom v zahraničí bude Slovenská republika posilňovať systém a mechanizmy pomoci v čase krízovej situácie, a to aj prostredníctvom spolupráce v rámci EÚ a NATO.

60. Nevyhnutnou súčasťou bezpečnostného systému štátu je **efektívny integrovaný záchranný systém**. Slovenská republika vybuduje výkonný integrovaný záchranný systém a podporí zintenzívnenie spolupráce záchranných zložiek integrovaného záchranného systému pri poskytovaní pomoci v tiesni, ako aj rozvoj koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému s dôrazom na zvýšenú odolnosť voči bezpečnostným hrozbám. Slovenská republika zabezpečí moderné materiálno-technické vybavenie základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému s cieľom zvýšiť ich akcieschopnosť a skrátiť reakčný čas.

61. Slovenská republika bude pokračovať v **boji proti organizovanej kriminalite** a v efektívnom odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov. Optimalizuje právny rámec prijatím zmien trestných kódexov reflektujúcich aplikačnú prax, ako aj ďalších zákonov nevyhnutných na uplatňovanie úloh represívnych orgánov štátu. Slovenská republika bude pokračovať v efektívnom odhaľovaní a odnímaní výnosov z trestnej činnosti, ako aj majetkov nadobudnutých z nelegálnych príjmov. Zabezpečí efektívne uplatňovanie zákona č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý predstavuje legislatívny a inštitucionálny základ pre efektívny výkon konfiškácie majetku orgánmi verejnej moci v praxi. Slovenská republika sa bude naďalej aktívne zapájať do medzinárodnej spolupráce v boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu.

62. Slovenská republika prijme legislatívne zmeny s cieľom zvýšiť **účinnosť boja proti všetkým trestným činom korupcie**. Zameria sa na zneužívanie právomoci verejných činiteľov a legalizáciu výnosov z trestnej činnosti, predovšetkým v oblasti odhaľovania a vyšetrovania korupčných schém pri verejných obstarávaniach, ovplyvňovaní rozhodovania civilných a trestných vecí v súdnych konaniach, zabezpečovaní dotácií zo štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ, verejných objednávkach s vysokou hodnotou a v podobných závažných oblastiach, kde sú identifikované rozsiahle škody na verejných financiách. V súvislosti s ochranou oznamovateľov korupcie a inej protispoločenskej činnosti v pracovnoprávnych vzťahoch sfunkční úrad na ochranu oznamovateľov korupcie.

63. V boji proti **nelegálnej migrácii** bude Slovenská republika aktívne formovať migračnú politiku EÚ s cieľom kontrolovať migračné toky do štátov EÚ, chrániť vonkajšie hranice EÚ a presadzovať udržateľnú migračnú a azylovú politiku EÚ. Bude posilňovať účinnosť kontroly hraníc v boji proti nelegálnemu prekročeniu hraníc a prevádzačstvu a podporovať dôsledné uplatňovanie predpisov v oblasti pobytu cudzincov a ich práv. Podporí uprednostnenie návratovej politiky vo vzťahu k tretím krajinám tak vo forme dobrovoľných návratov, ako aj vo forme nútených návratov a readmisií a v tejto oblasti bude využívať medzinárodnú spoluprácu. Slovenská republika prijme legislatívne zmeny umožňujúce rozšírenie trestného činu prevádzačstva aj na hranice členských štátov schengenského priestoru. Bude sa aktívne podieľať na odstraňovaní príčin nelegálnej migrácie v krajinách pôvodu, vrátane využitia nástrojov rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci a uplatňovania účinných riešení, ktoré by viedli k zmierneniu migrácie z dôvodu zmeny klímy.

64. V súvislosti s **nedovoleným ozbrojovaním a obchodovaním so zbraňami** prijme Slovenská republika ďalšie legislatívne úpravy týkajúce sa takzvaných zbraňových prekurzorov vyrábaných v Slovenskej republike, aby tak zamedzila ich využívaniu na páchanie trestnej činnosti doma aj v zahraničí.

65. V **boji proti extrémizmu** bude Slovenská republika naďalej vyvíjať úsilie na odhaľovanie všetkých prejavov extrémizmu a extrémistickej radikalizácie. Zameria sa na predchádzanie radikalizácie a vylúčenie faktorov, ktoré ju vyvolávajú. Príslušné orgány budú naďalej aktívne odhaľovať a vyšetrovať trestné činy extrémizmu, ako aj monitorovať a analyzovať činnosť extrémistických skupín s cieľom odstrániť hrozbu extrémisticky motivovaného protiprávneho konania. Osobitnú pozornosť bude Slovenská republika venovať odhaľovaniu a potláčaniu extrémistických prejavov a konania v rámci verejnej správy.

Formovanie medzinárodného prostredia

66. Slovenská republika bude vo svojej zahraničnej a bezpečnostnej politike aktívne **upevňovať a presadzovať hodnoty slobody, demokracie, právneho štátu, rovnosti, ľudskej dôstojnosti a ochrany všetkých ľudských práv a základných slobôd**, vrátane slobody náboženstva, presvedčenia a náboženskej tolerancie. Ako integrálnu súčasť tohto úsilia bude Slovenská republika presadzovať **dodržiavanie princípov a noriem medzinárodného práva**. Ich uplatňovanie má zásadný vplyv na predchádzanie konfliktov a ich riešenie, rozvoj mierového spolužitia a medzištátnej spolupráce. Bude zároveň podporovať medzinárodné mechanizmy na identifikáciu a vyvodenie zodpovednosti za porušenie medzinárodného práva a iniciatívy na budovanie dôvery, zvyšovanie transparentnosti a bezpečnosti medzi štátmi.

67. Slovenská republika bude aktívne podporovať **efektívny multilateralizmus**. Slovenská republika bude naďalej podporovať potrebné reformy a modernizáciu multilaterálnych inštitúcií, aby zodpovedali svojmu účelu a vedeli reagovať na výzvy v 21. storočí. Za ústredný pilier multilateralizmu pokladá **Organizáciu Spojených národov**, prostredníctvom ktorej bude podporovať opatrenia vedúce k posilneniu medzinárodnej bezpečnosti, prevencii konfliktov, stabilizácii a obnove krajín zasiahnutých konfliktom, ako aj riešenie otázok s priamym dopadom na medzinárodný mier a bezpečnosť. Slovenská republika bude naďalej prispievať do mierových misií OSN a aktívne pôsobiť v oblasti agendy reformy bezpečnostného sektora. S cieľom stabilizovať medzinárodný poriadok založený na pravidlách bude podporovať iniciatívy hodnotovo blízkych štátov v Aliancii pre multilateralizmus.

68. Slovenská republika sa bude zasadzovať za udržanie dôveryhodnosti a relevantnosti existujúcich nástrojov **kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia**. Podporí úsilie zamerané na ich posilnenie vo svetle narastajúcich kapacít a ambícií štátov stojacich tak mimo existujúcich režimov, ako aj krajín uplatňujúcich výberový prístup k plneniu svojich záväzkov, špecificky v oblasti kontroly zbrojenia a jadrového odzbrojenia aj záväzku zákazu chemických zbraní. Bude sa usilovať o univerzálnu platnosť existujúcich multilaterálnych nástrojov, vrátane posilnenia ich kontrolných mechanizmov. Slovenská republika bude podporovať úsilie Medzinárodného partnerstva proti beztrestnosti použitia chemických zbraní. V oblasti obchodovania s výrobkami obranného priemyslu a položkami s dvojakým použitím bude Slovenská republika dôsledne dodržiavať svoje medzinárodné záväzky.

69. **Spojené štáty americké** (ďalej len „USA“) sú strategickým transatlantickým spojencom Slovenskej republiky v NATO, s ktorým zdieľame spoločné hodnoty, a s ktorým nás viaže silné historické spojenectvo a záväzok kolektívnej obrany. Naším bezpečnostným záujmom je udržanie vojenskej prítomnosti USA v Európe, ktorá stelesňuje nedeliteľnosť bezpečnosti spojencov na oboch brehoch Atlantiku. Jej pokračovanie prispieva k stabilite a bezpečnosti

v Európe a predstavuje kľúčovú odstrašujúcu silu a záruku efektívnej obrany pred prípadným ozbrojeným útokom na európskych členov NATO. Meniace sa priority USA, ktoré sa prenášajú aj do transatlantických vzťahov, nespochybňujú význam strategického spojenectva a politický dialóg, a to napriek niekedy odlišným pohľadom na spôsob riešenia vybraných medzinárodných otázok. Zníženie globálnej angažovanosti USA nie je v našom záujme, pretože oslabuje medzinárodné inštitúcie a na nich založený medzinárodný systém, ako aj samotnú transatlantickú väzbu, súdržnosť a akcieschopnosť NATO. Slovenská republika bude presadzovať otvorený a pravidelný dialóg aj medzi EÚ a USA.

70. Slovenská republika je súčasťou historicky najefektívnejšej politicko-vojenskej aliancie. V rámci **Severoatlantickej aliancie**, ktorú považujeme za základný pilier bezpečnosti v transatlantickom priestore a rozhodujúce fórum pre bezpečnostné konzultácie medzi spojencami, zdieľame bezpečnostný a obranný dáždnik vo forme kolektívnej obrany. Slovenská republika bude podporovať akcieschopné, politicky súdržné a vojensky silné NATO, prispôsobujúce sa a účinne reagujúce na tradičné a nové bezpečnostné hrozby a výzvy, s efektívnym odstrašujúcim konvenčným aj jadrovým potenciálom. Posilňovanie politických konzultácií NATO, vrátane posudzovania globálnych a nevojenských vplyvov na našu bezpečnosť, považuje za základ spoločného prístupu k riešeniu kríz a potlačeniu hrozieb. Slovenská republika bude postupne zvyšovať svoje obranné výdavky a vytvárať vojenské spôsobilosti, ktoré budú v súlade s aliančnými plánmi pre kolektívnu obranu spojencov. V tomto zmysle zosúladí svoje rozvojové plány s odporúčaniami a požiadavkami NATO. Neoddeliteľnou súčasťou komplexného pôsobenia Slovenskej republiky v NATO bude strategická komunikácia na úrovni vlády a informovanie verejnosti.

71. Slovenská republika bude pokračovať v príspevkoch do **operácií, misií a aktivít NATO** s cieľom čeliť bezpečnostným výzvam a hrozbám voči Slovenskej republike a jej spojencom. Pôsobenie jej ozbrojených síl v rámci posilnenej predsunutej prítomnosti NATO je prejavom našej solidarity a zároveň súčasťou aliančnej politiky obrany spojencov a odstrašenia protivníka.

72. Slovenská republika bude naďalej aktívne podporovať **partnerskú politiku Aliancie** a rozvoj individuálnych vzťahov NATO s partnermi, ktorí o spoluprácu prejavujú záujem, alebo s ktorými sú naše bezpečnostné záujmy prepojené. Slovenská republika bude odmietať pokusy spochybňovať euroatlantické ambície a ašpirácie partnerov ako Ukrajina, Gruzínsko alebo krajín západného Balkánu.

73. Slovenská republika sa ako zodpovedný a spoľahlivý člen **Európskej únie** bude usilovať, aby EÚ bola aj naďalej pilierom mieru, stability, bezpečnosti a prosperity. V rámci pôsobenia v EÚ bude aktívne prispievať k formovaniu jej vnútorných a vonkajších politík a programov a k ich následnej implementácii. Bude sa zameriavať na posilňovanie jednoty členských štátov, zvyšovanie schopnosti EÚ prekonávať krízy a na presadzovanie hodnôt, na ktorých je EÚ založená a posilňovanie sebestačnosti EÚ v strategických oblastiach. Zároveň sa bude usilovať o zvýšenie angažovanosti občanov Slovenskej republiky v európskych záležitostiach. Slovenská republika sa ako členská krajina eurozóny bude spolupodieľať na budovaní hospodársky silnej EÚ. Bude podporovať dobudovanie Hospodárskej a menovej únie s vysokou úrovňou sociálnej súdržnosti a ekonomickej stability, s dôrazom na prijímanie potrebných štrukturálnych reforiem na úrovni EÚ, ako aj na národnej úrovni.

74. Slovenská republika bude podporovať zásadné posilnenie a zefektívnenie **Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ** a **Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky**

v zmysle záujmu EÚ byť vplyvnejším aktérom na medzinárodnej scéne. Podporí opatrenia na zvýšenie akcieschopnosti EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany. Účasť v Stálej štruktúrovanej spolupráci (PESCO) Slovenská republika aktívne využije na budovanie vojenských spôsobilostí potrebných pre posilňovanie európskeho piliera transatlantickej bezpečnosti a obrany. Slovenská republika sa bude naďalej zúčastňovať na operáciách a misiách pod vedením EÚ a podporovať budovanie bezpečnostných a obranných spôsobilostí partnerských štátov, predovšetkým vo východnom a južnom susedstve.

75. Slovenská republika bude podporovať adekvátne **prijímanie cielených reštriktívnych opatrení** EÚ (sankcií) ako politického nástroja na vynútenie zmeny správania tretích krajín, fyzických a právnických osôb, ktoré nesú zodpovednosť za hrubé porušovanie medzinárodného práva, ľudských práv a základných slobôd. Slovenská republika zefektívni aplikačnú prax na úseku výkonu sankcií.

76. Slovenská republika bude aktívne presadzovať čo najintenzívnejší politický dialóg a úzku strategickú a praktickú **spoluprácu NATO a EÚ** na zásadách komplementarity, synergického pôsobenia a efektívneho vynakladania prostriedkov v oblasti bezpečnosti a obrany.

77. V **Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe** sa bude Slovenská republika zasadzovať za dodržiavanie a rozvoj existujúcich opatrení na budovanie dôvery a bezpečnosti, ako aj režimu kontroly konvenčných ozbrojených síl v Európe. Berúc do úvahy komplexný prístup k bezpečnosti zo strany OBSE bude Slovenská republika podporovať aj rozvoj ekonomickej spolupráce, zásady právneho štátu a ochranu ľudských práv v duchu prijatých záväzkov, ako aj zabezpečenie dostatočných kapacít OBSE potrebných na predchádzanie, monitorovanie a riešenie konfliktov.

78. Slovenská republika bude presadzovať všestranný **rozvoj dobrých susedských vzťahov,** ich bezkonfliktnosť a podporovať stabilnú bezpečnostnú situáciu v okolitých krajinách. Hlavnou výzvou je ukončenie ozbrojeného konfliktu na **Ukrajine**, obnova jej zvrchovanosti a územnej celistvosti, vrátane ilegálne okupovaného Krymu. Slovenská republika vyvinie maximálne úsilie v záujme podpory politického riešenia konfliktu na Ukrajine a bude prispievať k napĺňaniu euroatlantických ambícií Ukrajiny. Vo vzťahu k svojim ostatným susedom bude rozvíjať intenzívnu spoluprácu na **bilaterálnej úrovni**, aj v rámci existujúcich **regionálnych fór**, osobitne Vyšehradskej skupiny a Slavkovského formátu. Bude dbať na to, aby regionálna spolupráca bola v súlade s jej záujmami, záväzkami a hodnotami v rámci EÚ a NATO a prispievala k riešeniu výziev v európskom a euroatlantickom priestore.

79. V kontexte členstva v EÚ a NATO je naším susedstvom aj **európske susedstvo**. Slovenská republika bude v oboch jeho hlavných smeroch - východnom aj južnom – podporovať odolnosť partnerov voči bezpečnostným hrozbám a výzvam a prispievať k odstraňovaniu príčin a následkov miestnych a regionálnych konfliktov. Slovenská republika podporí ambiciózne nastavenie programu **Východného partnerstva** po roku 2020 s dôrazom na realizáciu reforiem, rozvoj právneho štátu, demokracie a ľudských práv. Bude pokračovať v podpore reformného úsilia štátov na **západnom Balkáne** s cieľom pokročiť v politike rozširovania EÚ a NATO za podmienky splnenia stanovených kritérií, a tým aj rozširovania priestoru stability a bezpečnosti. V **južnom susedstve** bude podporovať preventívnu diplomaciu, znižovanie napätia v regióne, odstraňovanie príčin nelegálnej migrácie, terorizmu, miestnych a regionálnych konfliktov. Okrem bilaterálneho a multilaterálneho pôsobenia využije aj cielené nástroje našej **rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci**.

80. Slovenská republika bude aktívne budovať **partnerstvá** s inými štátmi s cieľom podporovať rozvoj priateľských vzťahov, dialógu a spolupráce, osobitne v oblastiach, kde sa prejavuje kríza multilateralizmu. V dôsledku *brexitu* bude Slovenská republika podporovať zachovanie strategického partnerstva so Spojeným kráľovstvom v oblasti európskej aj globálnej bezpečnosti. Zároveň sa bude usilovať o rozšírenú spoluprácu a budovanie koalícií so všetkými hodnotovo a záujmovo blízkymi štátmi.

81. Slovenská republika má záujem rozvíjať dobré vzájomné vzťahy s **Ruskou federáciou** (ďalej len „Rusko“). Rusko je dôležitým účastníkom a partnerom pri riešení medzinárodných hrozieb a výziev, zároveň však svojím konfrontačným prístupom vo vojenskej, bezpečnostnej aj politickej oblasti predstavuje hlavnú výzvu pre bezpečnosť nášho euroatlantického priestoru. Slovenská republika nemôže prehliadať porušovanie základných zásad medzinárodného práva, zasahovanie do demokratických procesov iných štátov a snahy o oslabovanie základov európskej bezpečnostnej architektúry, vrátane jednoty NATO a EÚ. Politika Slovenskej republiky voči Rusku za daných okolností ostane postavená na hľadaní prienikov spoločných záujmov, ale zároveň aj na otvorenom kritickom dialógu o otázkach, kde sa naše hodnoty a záujmy rozchádzajú, v nevyhnutných prípadoch preto podporí aj uplatnenie reštriktívnych opatrení.

82. **Čínska ľudová republika** (ďalej len „Čína“) je dôležitým účastníkom a partnerom pri riešení globálnych výziev, ale tiež ekonomickým a technologickým konkurentom a systémovým rivalom EÚ. Čína významne zvyšuje svoj mocenský potenciál a politický vplyv podložený rýchlo rastúcimi vojenskými spôsobilosťami, ktoré v kombinácii s ekonomickou silou a strategickými investíciami asertívne využíva na presadzovanie svojich záujmov. Presadzuje vlastný spôsob vládnutia a odlišné chápanie ľudských práv a slobôd, čo Slovenská republika bude zohľadňovať vo vzájomných vzťahoch, ako aj pri jej postojoch v rámci medzinárodných organizácií.

Odolnosť a udržateľný rozvoj

83. **Budovanie odolnosti štátu a spoločnosti** je nevyhnutnou reakciou na dynamicky sa meniace bezpečnostné prostredie s nízkou mierou predvídateľnosti jeho vývoja. Slovenská republika sa v tejto oblasti zameria na posilňovanie spolupráce všetkých zodpovedných zložiek verejnej správy. Do tohto úsilia zapojí širokú verejnosť s cieľom zefektívniť koordináciu aktivít jednotlivých rezortov a inštitúcií. Dôraz bude kladený na pripravenosť štátu a spoločnosti odolávať krízam, zachovať základné funkcie štátu a spoločnosti, zabezpečiť obnovu a poučiť sa z krízových situácií v zmysle komplexného prístupu k bezpečnosti. V tomto úsilí sa Slovenská republika zameria na identifikáciu a odstraňovanie potenciálne zraniteľných miest štátu a spoločnosti. Slovenská republika má záujem na rozvoji zdravej a rozmanitej občianskej spoločnosti. Bude pracovať na zvyšovaní dôvery občanov v štát a verejné inštitúcie, ako aj na pripravenosti obyvateľstva reagovať na bezpečnostné hrozby a krízové situácie, vrátane rozvíjania ich povedomia v oblasti bezpečnosti, ktoré sú jednými zo základných predpokladov posilňovania odolnosti štátu a spoločnosti.

84. Slovenská republika bude zodpovedne pristupovať k **ochrane svojho životného prostredia**. Implementuje víziu pre zelenšie Slovensko zadefinovanú v *Stratégii environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030*. V kontexte zmeny klímy sa Slovenská republika zaviazala dosiahnuť uhlíkovú neutralitu do roku 2050 v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody ako strategického dokumentu Európskej komisie predstavujúceho rámec pre dosiahnutie klimatickej neutrality EÚ a zelenej transformácie hospodárstva. Pre

splnenie tohto cieľa sa na národnej úrovni zameria na oblasť znižovania emisií skleníkových plynov, podporu zachytávania uhlíka, opatrenia v oblasti rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, opatrenia v oblasti rozvoja jadrovej energetiky, energetickej efektívnosti priemyslu, v budovách a zavádzania nízkoemisnej dopravy. Zároveň sa bude usilovať o zlepšenie kvality ovzdušia a zníženie negatívnych vplyvov znečisteného ovzdušia na ľudské zdravie a životné prostredie.

85. S cieľom odvrátiť hroziaci kolaps ekosystémov a prebiehajúcu stratu biodiverzity sa Slovenská republika bude zasadzovať za **účinnú ochranu prírody a krajiny** a zamedzenie zhoršovania stavu chránených druhov a biotopov. Zameria sa na dodržiavanie bezzásahovosti v najvyššom stupni ochrany, zachovanie všetkých funkcií lesov, budovanie zelenej infraštruktúry a na revitalizáciu a renaturalizáciu vodných tokov. Zvýšené úsilie bude venovať sanácii environmentálnych záťaží a správnemu nakladaniu s odpadmi. Bude sa riadiť zásadou „znečisťovateľ platí“, sprísni odpadovú politiku a zameria sa najmä na environmentálne záťaže s najvyššou prioritou riešenia.

86. Na zaistenie **ekonomickej stability** a odolnosti Slovenskej republiky sú kľúčovými záujmami inkluzívny a udržateľný hospodársky rast, udržateľné verejné financie a konkurencieschopné a produktívne hospodárstvo. Slovenská republika sa v zmysle dosiahnutia týchto záujmov zameria na realizáciu štrukturálnych reforiem, digitalizáciu ekonomiky, implementáciu moderných technológií a efektívne využitie výhod medzinárodnej hospodárskej spolupráce a členstva v EÚ. Realizáciou opatrení programu *Moderné a úspešné Slovensko (2020)* bude Slovenská republika smerovať k zlepšeniu plnenia indikátorov kvality života s cieľom zásadne ju posunúť k vyspelým ekonomikám. Slovenská republika bude budovať hospodárstvo prepojené so systémom vzdelávania a schopné stimulovať a využívať inovácie, digitalizáciu a nové technologické trendy a rozvíjať proexportnú politiku. Zároveň, zavedie efektívny **systém preverovania zahraničných investícií** z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku a systém na indikáciu rizikového kapitálu. Slovenská republika však naďalej ostane otvorenou ekonomikou pre zahraničných investorov.

87. Slovenská republika využije všetky dostupné ekonomické a fiškálne nástroje na podporu **finančnej stability** a bude priebežne optimalizovať ochranné mechanizmy v hospodárskej a finančnej oblasti. V záujme dlhodobej udržateľnosti verejných financií zosúladí príjmy a výdavky verejnej správy s makroekonomickými a strategickými cieľmi politík. Efektívnosť verejných výdavkov v bezpečnostnom sektore podporí pravidelnými revíziami výdavkov a hodnotením investícií. Zefektívni boj proti daňovým únikom, výber daní a odvodov a riadenie štátneho dlhu a likvidity. Slovenská republika bude zodpovedným a konštruktívnym členom eurozóny a využije potenciál spoločnej európskej meny na posilnenie svojej ekonomickej a fiškálnej stability a medzinárodnej konkurencieschopnosti.

88. Slovenská republika bude prehlbovať organizáciu systému sociálneho zabezpečenia. Efektívne nastavená sociálna politika bude prispievať k **zvyšovaniu sociálnej bezpečnosti**. Cez opatrenia sociálnej politiky bude podporovať udržateľný demografický profil spoločnosti, skvalitňovanie nástrojov pomoci v hmotnej núdzi, efektívnejšie financovanie sociálnych služieb, nástroje sociálnej integrácie osôb so zdravotným postihnutím, opatrenia sociálno-právnej ochrany detí. Osobitnú oblasť predstavujú nástroje podporujúce sociálnu inklúziu zraniteľných skupín do spoločnosti prostredníctvom komunitných centier, vzdelávacieho systému a podpory terénnej sociálnej práce. Primárnym cieľom sociálnej politiky Slovenskej republiky je zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, znižovanie nezamestnanosti a podpora rodín prostredníctvom udržania a vytvárania nových pracovných

miest pomocou aktívnych opatrení na trhu práce. Ako súčasť tohto úsilia prijme opatrenia zamerané na zníženie odchodu kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia a zatraktívnenie trhu práce pre slovenských zahraničných absolventov.

89. **Surovinová a energetická bezpečnosť** sú prvotnými predpokladmi pre rozvoj hospodárstva a zabezpečenie fungovania štátu v ďalších oblastiach. Slovenská republika bude aktívne využívať všetky nástroje energetickej politiky, podporovať energetickú efektívnosť a úsporu energie. Jej odolnosť voči prípadnému pokusu o nátlak prostredníctvom prerušenia dodávok energetických surovín sa zvyšuje vďaka výraznému pokroku v diverzifikácii tranzitných trás a zdrojov energetických surovín, ako aj rastúcemu využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, v čom bude pokračovať. Slovenská republika bude klásť dôraz na bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok energie, ako aj na nákladovú efektívnosť a dopady na konkurencieschopnosť priemyslu. Ako východisko týchto politík bude presadzovať zachovanie práva štátov na stanovenie národného energetického mixu, vrátane bezpečného a udržateľného využívania všetkých nízkouhlíkových zdrojov. Naďalej bude presadzovať zachovanie prepravy zemného plynu cez svoju plynárenskú infraštruktúru, ako aj cez územie Ukrajiny. Bude ďalej rozvíjať aj bilaterálnu a multilaterálnu spoluprácu v oblasti energetiky, vrátane aktívnej energetickej diplomacie. Zároveň bude naďalej podporovať spoluprácu s tradičnými tranzitnými partnermi a dodávateľmi energetických surovín.

90. Slovenská republika bude podporovať **budovanie dostatočných zásob strategických surovín**. Bude overovať, efektívne využívať a chrániť svoje energetické a neenergetické surovinové, ako aj ostatné prírodné zdroje a posilňovať svoju surovinovú bezpečnosť. Bude podporovať prechod na obehové hospodárstvo, ktoré nakladá s materiálmi a surovinami udržateľným a efektívnym spôsobom. Medzi hlavné strategické zdroje Slovenskej republiky patrí najmä voda, preto sa zameria na ochranu a zabezpečenie dobrého stavu svojich vodných zdrojov a ich efektívne využívanie, bude zabraňovať ich znečisťovaniu, bude sa venovať riešeniu sucha a nedostatku vody, a zlepší územné a krajinné plánovanie.

91. Slovenská republika sa bude usilovať o **posilnenie potravinovej bezpečnosti**, udržateľné hospodárenie s pôdou a spoľahlivý a odolný potravinový systém, ktorý je schopný zabezpečiť obyvateľom prístup k dostatočným dodávkam cenovo dostupných, kvalitných potravín a ktorý funguje za každých okolností. Slovenská republika bude realizovať postupnú obnovu krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a podporí ekologické poľnohospodárstvo, ktoré je šetrnejšie k životnému prostrediu. V tomto kontexte sa taktiež bude zasadzovať za prísnejšiu kontrolu predaja a používania chemických látok v poľnohospodárstve. Udržateľným spôsobom bude pristupovať aj k využívaniu horninového prostredia a lesov. Bude sa tiež usilovať o podporu potravinového dodávateľského reťazca, ktorý by mal zabezpečiť zvýšenú lokálnu potravinársku produkciu a jej spotrebu, t.j. stimulovať udržateľné postupy spracovávania potravín, zabezpečenie menšej uhlíkovej stopy, zníženie emisií a ekologizáciu výroby, modernizáciu technologických a výrobných zariadení v potravinárskom priemysle a podporu vertikálnej spolupráce v rámci potravinového dodávateľského reťazca.

92. Slovenská republika bude v oblasti **ochrany verejného zdravia** zvyšovať kvalitu adekvátnej zdravotnej starostlivosti. Táto starostlivosť sa týka aj ochrany zdravia občanov Slovenskej republiky pred pandémiami, radiačnými a ekologickými haváriami, ako aj akcieschopnosti pri výskyte živelných pohrôm, prírodných katastrof, teroristických útokov či iných ohrozeniach bezpečnosti štátu. Základnými prvkami na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany verejného zdravia sú monitorovanie a včasné varovanie a následné opatrenia

zamerané na rýchlu reakciu pri mimoriadnych ohrozeniach zdravia. Prioritou Slovenskej republiky bude zefektívnenie súčasných národných a európskych systémov na zabezpečenie ochrany verejného zdravia zlepšením pripravenosti a posilnením kapacity pre koordinovanú reakciu na mimoriadne situácie v oblasti verejného zdravia. V rámci Svetovej zdravotníckej organizácie bude Slovenská republika prispievať k posilneniu medzinárodnej koordinácie a spolupráce pri zvyšovaní pripravenosti a odolnosti štátov voči budúcim krízam ohrozujúcim zdravie populácie, vrátane riešenia dlhodobých štrukturálnych výziev zdravotných systémov na princípe solidarity. Pripravenosť zdravotníctva v Slovenskej republike si vyžaduje zachovať a posilniť kritickú infraštruktúru a zabezpečiť jej systematickú údržbu v kontexte zabezpečenia personálnych síl a prostriedkov pri ochrane verejného zdravia a poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Cieľom tohto úsilia je udržanie adekvátneho lôžkového fondu a primeranej kapacity záchrannej zdravotnej služby, špecializovaných medicínskych pracovísk a laboratórií, ako aj dostatočná úroveň personálneho a materiálneho vybavenia úradov verejného zdravotníctva, zásob a zásobovania zdravotníckym materiálom a liekmi. Jeho súčasťou je aj adekvátna zaočkovanosť populácie a zdravotná osveta obyvateľstva.

93. Slovenská republika bude venovať veľkú pozornosť **reformám v oblasti vzdelávania.** Prioritou je moderné a inkluzívne vzdelávanie a posilnenie inovačného potenciálu krajiny. Nevyhnutným krokom je komplexná reforma vyučovacích osnov zameraná na zručnosti, čitateľskú a mediálnu gramotnosť, kritické myslenie, digitálne a podnikateľské zručnosti. Slovenská republika vytvorí podmienky pre inklúziu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných skupín obyvateľstva. V rámci budovania spoločenskej odolnosti sa osobitne bude venovať zvyšovaniu povedomia žiakov o nebezpečenstve extrémizmu, intolerancie, xenofóbie, dezinformácií a hoaxov, o kybernetickej (informačnej) bezpečnosti, o význame ochrany prírody a životného prostredia. Posilní výchovné a vzdelávacie programy zamerané na demokratické hodnoty, prevenciu extrémizmu, intolerancie, xenofóbie, vrátane antisemitizmu a rozvíjanie kritického myslenia, osobitne mladej generácie, ktoré je kľúčové pri rozpoznávaní dezinformácií a hoaxov. V oblasti **vedy, výskumu a inovácií** Slovenská republika pripraví súbor reforiem, ktoré pomôžu posilniť inovačný potenciál a naštartovať znalostnú ekonomiku. Bude zvyšovať zdroje na vedu, výskum a inovácie a prijímať podporné nástroje smerom k inovatívnej krajine.

94. Prostredníctvom **demograficky zameraných politík a opatrení** bude štát vytvárať vhodné reprodukčné prostredie vrátane vyrovnanej vekovej štruktúry obyvateľstva. V období dlhodobo nízkej pôrodnosti musia byť demografické opatrenia zamerané pronatalitne. Základným predpokladom pre zvyšovanie pôrodnosti sú stabilné a fungujúce rodiny. Slovenská republika bude vytvárať rámcové podmienky pre stabilitu rodín, hlavne prostredníctvom legislatívnych a finančných nástrojov. Vytváranie podmienok pre fungovanie rodín sa zameria hlavne na tri oblasti – bývanie, zladenie práce a rodiny a kompenzáciu stratených príležitostí, ktoré rodičom vznikajú v dôsledku starostlivosti o deti. Vhodné a cenovo dostupné bývanie je základným predpokladom pre založenie rodiny. Hlavným predpokladom pre zladenie práce a rodiny je flexibilná účasť na trhu práce, dostupná, kvalitná a variabilná starostlivosť o deti v predškolskom veku a kvalitné služby pre rodiny.

VI. ZÁVER

95. Bezpečnostná stratégia je výsledkom spoločnej práce ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky. Jej cieľom je prijať ucelený a komplexný rámec pre riešenie bezpečnostných výziev a hrozieb a posilniť

nadstranícky, konsenzuálny prístup k bezpečnosti ako dôležitý predpoklad pre úspešnú a dlhodobo udržateľnú realizáciu bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky.

96. Na Bezpečnostnú stratégiu nadväzujú ďalšie prierezové a sektorové dokumenty (stratégie, politiky, koncepcie, rámce, programy, plány a priority) a iné implementačné opatrenia vrátane rozhodnutí o zdrojovom zaistení bezpečnosti štátu.

97. Vláda Slovenskej republiky je zodpovedná za bezpečnosť štátu a za uplatňovanie a priebežné vyhodnocovanie plnenia Bezpečnostnej stratégie. Bezpečnostná rada Slovenskej republiky raz ročne predkladá vláde Slovenskej republiky na prerokovanie správu o bezpečnosti Slovenskej republiky s návrhmi opatrení na jej zachovanie. Bezpečnostná stratégia sa bude aktualizovať spravidla každých 5-7 rokov alebo v prípade zásadnej zmeny bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky, ako môže vyhodnotiť správa o bezpečnosti Slovenskej republiky.

98. Vláda Slovenskej republiky predkladá Bezpečnostnú stratégiu na schválenie Národnej rade Slovenskej republiky.